

Profesorius dr. A. Mickūnas: „Gyvenimas prasideda supratus, kad turi jį vieną“

„Mano pašaukimas yra mokyti“, – sako plačiausiai pasaulyje žinomas lietuvių kilmės filosofas, kelių dešimčių knygų autorius ir VILNIUS TECH garbės daktaras prof. dr. Algis Mickūnas. Šimtus mokslininkų išugdęs 92-ųjų profesorius yra tikras įkvėpimas, įrodantis, kad klausyti savo širdies balso – vienas geriausių sprendimų, kurį gali priimti žmogus: savo tikėjimu ir meile jis sujungia skirtingų kartų, tautybių, religijų ir pažiūrų žmones visame pasaulyje.

Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenantis ir daugybėje šalių paskaitas skaitantis Ohajo universiteto profesorius dr. A. Mickūnas puikiai pažįstamas ir VILNIUS TECH bendruomenei – jis kone kasmet atvyksta dėstyti Kūrybinių industrijų fakulteto studentams.

Šiomet paskaitų ciklą „Komunikacija ir kūrybinė vaizduotė“ pristatęs profesorius rado laiko ir įkvėpiančiam pokalbiui, kurio metu pasidalijo mintimis apie mokytojo pareigą ir gebėjimą kurti bendrystę, drąsą gyventi ir netikėtumus, kurie neretai pasirodo besantys didžiausios likimo dovanos.

Profesoriau, esate užauginęs daugybę studentų kartų. Kaip galėtumėte apibūdinti dabartinį jaunimą? Kas jiems įdomu, o kas – nebe?

Viskas priklauso nuo mokytojo. Būna, kolegos profesoriai skundžiasi, kad studentai yra blogi – jie nieko nenori, nesidomi, neskaito, jiems niekas nerūpi. Tuomet klausiu – o ką studentai pasakytų apie jus? Jie pasakytų tą patį.

Reikia ne sakyti, kad studentai tingi ir neklauso, o suvokti, kaip su jais susikalbėti ir kaip kalbėti, kad jie klausytų.

Rodos, Jums tokių problemų nekyla – Jūsų studentai klauso iš-

tempę ausis. Kaip Jums pavyksta užmegzti tokių ryšių ir sujungti skirtingas kartas?

Svarbiausia yra dialogas. Man sekasi, nes visuomet klausausi studentų – kai jais domiesi, jie nori kalbėtis. Esu išugdęs daugiau nei 100 profesorių, su visais jais bendravau dieną ir naktį, nepaisant nieko. Esu atviras ir po paskaitų, pavyzdžiui, užuot išsilakstę einame į kavinę, čia kalbamės ir diskutuojame toliau.

Be to, nebijau klysti, nes visi klystame, nebijau, kad kas nors mane pataisys. Mokosi ne tik studentai – visuomet mokausi ir aš, mokomės vieni iš kitų. Tai mano darbo dalis.

Vis dėlto nemažai žmonių, ypač jaunų, bijo diskutuoti, užduoti klausimus ir dalintis savo mintimis, nes nenori nuskambėti kvailai ar naiviai ir būti sukritikuoti.

Aš nekritikuojau studentų, nesaukau, kad jie neišmoko, ne taip suprato, neteisingai mąsto. Ką nors parašiusį ar pasakiusį studentą pagiriu, pabrėžiu, kad tai labai svarbu ir ypatinga, raginu pasitarti, kaip temą būtų galima plėtoti toliau.

Kai nuvažiuoju į kitą šalį, pirmiausia klausiu žmonių, kaip jie gyvena, kaip mąsto, kokios jų tradicijos, ką valgo ir t.t. Kai supranti jų pasaulį, gimsta galingas dialogas.

Keliaujate Jūs ištis daug – Lietuva yra viena iš daugybės šalių, į kurią vykstate dalintis savo žiniomis, patirtimi ir išmintimi. Ar dėstydamas pastebite ryškių skirtumų tarp skirtingų šalių jaunimo, ar juos, nepriklausomai nuo tautybės, pilietybės, religijos ir kultūros, jaudina, domina ir neramina panašūs bendražmogiški dalykai?

Pirmiausia reikia suprasti, kad visi esame žmonės nepaisant to, kaip mus apibūdina kiti ar kaip mes juos nusakome. Reikia išvengti etnocentrizmo, rasizmo, net religijos klausimų ir nenusiteikti, kad jei kiti mąsto kitaip, mes negalime suprasti vienas kito. Kai pripažįstame, kad esame tokie patys, nepaisant odos spalvos, kalbos ir kitų skirtumų, susikalbėti tampa lengva. O pasikalbėti turime, nes nė vienas nesame absoliučios tiesos žinovai ir išminčiai.

Atrodo, kad tikrai tikite ir mėgaujatės tuo, ką darote. Tai aktualu daugybei žmonių, kurie, rinkdamiesi profesiją, blaškosi tarp dviejų polių – ar rinktis gerai apmokamą, perspektyvų darbą, net jei tai ir neteiks džiaugsmo, ar mylimą, dominančią sritį, net jei ji negarantuoja finansiskai patogaus gyvenimo. Tai suderinti pavyksta ne visada.

A. Mickūnas: „Einu ten, kur pasaulis veda. Man viskas įdomu, viskas džiaugsminga. Aš nemoku pykti. Jei mėginu supykti, galiausiai užpykstu ant savęs – sakau, tu durnas, ar ką? Ko taip šokinėti, pykti... Kaip kaime sakdavome – virš bambos neiššoksi.“

Pagrindinė taisyklė: jeigu tavo karjeros sritis sutaps su tavo gyvenimo aistra, niekada nedirbsi.

O Jūs ar dirbate?

Aš esu mokytojas. Nieko nedirbu ir daugiau nieko nenoriu, tik skaityti, mokyti, kalbėtis, dalintis. Manęs klausia: „Kiek tu uždirbi?“ Man nerūpi (*juokiasi*). Būti filosofijos dėstytoju – mano malonumas, už kurį dar ir moka.

Dabartinė vartotojiška visuomenė kaip tik dažnai koncentruojasi į apčiuopiamus, materialius dalykus – pinigus, daiktus, pasiekimus, titulus, tačiau kartu labai ilgisi prasmės jausmo. Kas Jums pačiam yra prasmė?

O ką su tais turtais darysi? Man prasmė – būti mokytoju ir pačiam be perstojo mokyti. Šiuo metu man labai įdomu astronomija, kosmosas, tad nuolat diskutuoju su astronomais, o tuo, ką išmokstu, dalinuosi su studentais. Pats nieko gero neturiu, tačiau pasaulis yra labai įdomus, tad norisi jį atverti ir tuo pasidalinti.

Geriausias tyrinėtojas turi būti ir geriausias mokytojas – jis turi dalintis tuo, ką atranda, o ne tik sėdėti savo laboratorijoje. Dažnai sakau, kad mokytojas yra kaip alpinistas, kuris veda žmones į kalnus: jis nelipa per juos, o kelia kuo aukščiau virš savęs. Tokia yra mano pareiga ir tikslas – mokyti, vesti ir kelti kitus. Tai man suteikia džiaugsmo.

Pavyzdžiui, savo doktorantus visada stengiuosi stumti į aukštybes. Kai rašau kokią knygą ar straipsnį, raginu ir juos prisidėti, kad jų pavardės būtų šalia manosios – tai padeda jų karjerai. Dabar prižiūriu doktorantus iš VILNIUS TECH – prisidėsiu prie jų darbų ir tarsimės, kaip jų darbus publikuoti.

„Mano pašaukimas yra mokyti“, – sako plačiausiai pasaulyje žinomas lietuvių kilmės filosofas ir VILNIUS TECH garbės daktaras prof. dr. Algis Mickūnas.

Be to, gal prieš 5 metus su Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos mokiniais pradėjome jaunimo sambūrį – M.Katiliškio bibliotekoje buvo sukurtas mano archyvas, įsteigtas filosofijos centras, su gimnazistais ėmėme rengti konferencijas, kurioms jie rengia pranešimus tam tikra tema, o vėliau apie tai diskutuojame. Visus penkių konferencijų pranešimus, kurių yra beveik 60, suredaguosime ir išleisime, kad mokiniai jaustų – mes esame svarbūs. Ši knyga, dalyvaujant keliems Pasvalio mokiniams ir mokytojams, bus pristatyta Knygų mugėje.

Akivaizdu, kad esate atradęs savo pašaukimą. Kaip Jums tai pavyko?

Radau neieškodamas. Kadaise turėjau draugę Čikagoje, kuri vakarais lankydavo mokyklą. Ką tuomet turėjau daryti? Vaikščiodavau. Kartą eidamas pamačiau universitetą ir įėjau. Ten siūlė atviras paskaitas – kalbų, sociologijos, filosofijos. Pagalvojau – kodėl ne, ir užsirašiau, nors buvau seniai baigęs inžinerijos mokslus ir jau dirbau. Praėjo semestras – įdomu, kitas semestras – dar įdomiau. Mokiausi dėl malonumo, įdomumo, be jokio tikslo, kol įgijau filosofijos bakalaurą laipsnį. Tada gavau pakvietimą Vokietijoje studijuoti magistrantūroje. Galvojau, kad čia pastudijavęs grįšiu į inžineriją, bet tuomet man pasiūlė doktorantūros stipendiją JAV.

Kaip manote, kas galiausiai nulėmia mūsų gyvenimo kryptį – ar likimas, netikėtumai, aplinkybės, ar visgi viskas priklauso nuo mūsų pačių sprendimų?

Daug kas veikia tavo likimą, bet gali to atsakyti. Buvau inžinierius, manęs laukė gera karjera. Prieš tai gerą karjerą galėjau pa-

daryti kariuomenėje, kurioje siūlė pasilikti. Tuomet buvau 19-os, o 39-erių būčiau išėjęs į pensiją ir galėjęs daryti ką tik noriu. Bet nutariau apžiūrėti pasaulį ir galbūt surasti kitą karjeros kelią. Tai nutiko netyčia užėjus į universitetą – juk jei būčiau ėjęs skersai gatvės, ten užsukęs nebūčiau. Gyvenimas yra staigmena, pilnas netikėtumų ir galimybių.

Vis dėlto baimė, kad surizikavęs suklysi, priimsi netinkamus sprendimus ir nebegalėsi atsukti laiko, kamuoja daugybę žmonių. Ar dėl to verta atsakyti įdomių avantiūrų ir laikytis griežto gyvenimo plano?

Tokiu atveju tu labai susiaurėji – neturi ir nematai nieko kito, tik tą planą. Jis vis vien nebūna įgyvendinamas, nes juk egzistuoja aplinka ir santykiai su kitais, kurie mus veikia.

Kita vertus, avantiūros į gyvenimą įneša daug nežinomybės, kuri kartais kelia malonų jaudulį, kartais nerimą. Šiuo metu jo dėl įvairių globalių problemų ir nestabilios geopolitinės padėties yra itin daug. Kaip jūs patartumėte dorotis su nežinomybe? Kaip ją priimti?

Reikia suvokti, kad įvykiai, kurie dabar atrodo baisūs, vėliau išsisemia. Ilgainiui praeina viskas.

Yra tokia Zen pasaka. Jaunuolis prašo tėvo nupirkti arkli. Tėtis sako: „Ai, vaikeliai, tau nereikia.“ Sūnus sako: „Ne, man reikia arklio.“ Ir vis prašo, prašo. Ką bedarys tėvas, nupirko. Jaunuolis džiaugiasi ir tėtis džiaugiasi, kad šiam patinka. Jis klausia Zen meistro: „Ar negerai?“ O tas atsako: „Pamatysim.“

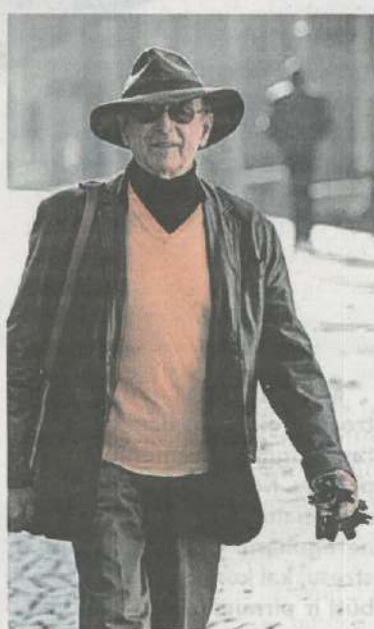
Viskas klostosi gerai, jaunuolis jodinėja, bet kartą nukrinta nuo arklio ir susilaužo koją. Tėtis sako: „Oi, kaip blogai, kad nupirkau arkli,

dabar vaikas susilaužė koją.“ Zen meistras sako: „Pamatysim.“

Kyla karas. Jaunus žmones kviečia kariauti, bet jaunuoliui nereikia eiti karan, nes jis koją susilaužęs. Tėtis sako: „Oi, kaip gerai, kad nupirkom jam arkli, gerai, kad susilaužė koją, dabar nebereikės į karą.“ Zen meistras sako: „Pamatysim.“ Taigi nieko gyvenime negali numatyti, o gal ir nereikia.

Iš Jūsų žodžių atrodo, kad gyvenimui reikalingas atvirumas ir drąsa pasiduoti jo tėkmei. Ar ir jūs nesistengiate nieko numatyti – tiesiog einate vedinas smalsumo ir širdies balso?

Einu ten, kur pasaulis veda. Man viskas įdomu, viskas džiaugsminga. Aš nemoku pykti. Jei mėginu supykėti, galiausiai užpykstu ant savęs – sakau, tu durnas, ar ką? Ko taip šokinėti, pykti... Kaip kaime sakydavome – virš bambos neiššoks. Be

to, mes visi turime du gyvenimus: antras gyvenimas prasideda supratęs, kad gyvenimą turime tik vieną. Parengta pagal VGTU

Pirmojo Homero vertėjo į lietuvių kalbą J.Ralio vardu pavadintas asteroidas

Vilniaus universiteto (VU) Fizikos fakulteto Teorinės fizikos ir astronomijos instituto mokslininkai dr. Kazimieras Černis ir dr. Justas Zdanavičius VU Molėtų astronomijos observatorijoje atrastą asteroidą pavadino Jeronimo Ralio (1876–1921) vardu. Šio žymaus gydytojo, vertėjo, prozininko 150-ąsias gimimo metines minėsime 2026-aisiais.

VU Istorijos fakulteto docentas dr. Eligijus Raila šį žymų gydytoją apibūdina kaip aktyvų lietuviškos spaudos puoselėtoją.

„J.Ralys pagal išsilavinimą buvo gydytojas. Baigęs Šiaulių gimnaziją, studijavo Maskvos universiteto Medicinos fakultete. Kurį laiką dirbo gydytoju Rusijos kariniame laivne, o grįžęs į Lietuvą iki 1914 m. dirbo Prienuose, Taujėnuose, Ariogaloje, Jonavoje. Pastarojoje gyveno iki mirties. J.Ralys bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje: „Varpe“, „Ūkininke“, „Lietuvos žiniose“. Gimnazijoje gerai išmokęs klasikines kalbas, pirmasis į lietuvių kalbą išvertė Homero „Odiseją“. Jo pradėtą „Iliadą“ vertimą vėliau užbaigė Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, Jurgis Talmantas ir Pranciškus Zadeikis. Jis neabejotinai buvo kelrodė žvaigždė visiems lietuvių vertėjams, bandžiusiems lietuviškai prakalbinti Homero epines poetas“, – pasakoja istorikas.

Asteroidas Ralys šiuo metu skrieja Skorpiono žvaigždynė kaip 22,3 ryškio objektas.

Tarptautinės astronomų sąjungos (IAU) Mažųjų planetų centro duomenų bazėje matyti, kad asteroidas nuo Saulės yra vidutiniškai 2,55 karto toliau nei Žemė, o Saulę apskrieja per 4 metus ir 26 dienas. Šį asteroidą astronomai priskyrė Marijos (MAR) asteroidų šeimai. Tokios asteroidų šeimos atpažįstamos pagal labai panašias jos narių orbitas, ypač atstumą nuo Saulės, orbitos posvirį ir formą, kurios rodo bendrą kilmę.

Marijos (MAR) šeima – tai uolinių asteroidų grupė, susidariusi po didesnio pirminio asteroido suirimo jam susidūrus su kitu asteroidu. Manoma, kad šeimos nariai daugiausia sudaryti iš

VU Molėtų astronomijos observatorijos 1,65 m teleskopas.

silikatinų mineralų ir geležies. Šeima pavadinta pagal didžiausią ir ryškiausią savo narį – asteroidą (170) Marija.

Asteroido orbitos elementai: $a = 2,5489057$ au, $e = 0,153$, $i = 15,28483^\circ$, $P = 4,07$ m.

Kovo 17 d. IAU paskelbė, kad asteroidui, kurio katalogo numeris 2006 SA368 (406006), suteikiamas vardas Ralys. Asteroidas buvo aptiktas 2006 m. rugsėjo 23 d. VU Molėtų astronomijos observatorijoje. Atradimą patvirtinantis mokslinis straips-

nis paskelbtas 2016 m. žurnale „Baltic Astronomy“. Asteroidą patvirtino JAV astronomai iš Mt. Bigelow observatorijos Arizonoje, balandžio 16 d. asteroidas gavo žymėjimą. Orbita galutinai nustatyta 2019 m.

Parengta pagal VU